

Waarom heeft u deze folder ontvangen van uw tandarts?

Uw tandarts heeft afwijkend mondgedrag geconstateerd of er zijn factoren aanwezig die afwijkend mondgedrag bevorderen. Wanneer er niet of te laat wordt ingegrepen bij afwijkend mondgedrag, kan dit leiden tot een afwijkende kaak- en/of gebitsstand. In samenwerking met de logopedist kan een beter resultaat worden verkregen na orthodontie. Daarom zult u waarschijnlijk het advies hebben gekregen om contact op te nemen met een logopedist.

In deze folder wordt u geïnformeerd over verschillende vormen van afwijkend mondgedrag. Tevens worden de oorzaken en gevolgen hiervan beschreven. Daarnaast vindt u ook informatie over de logopedist.

1. Duim-, vinger- en/of speenzuigen

Veel kinderen duimen of zuigen wel eens op hun vinger(s). Wanneer een kind dit op driejarige leeftijd nog steeds doet, is er sprake van afwijkend mondgedrag. Vanaf dat moment kan het duimen, zuigen of spenen een negatieve invloed hebben op de stand van de tanden en de vorm van de kaak. Daarnaast kan de kracht van spieren in en rond de mond afnemen.

Door het zuiggedrag komt het regelmatig voor dat de spieren in en rond de mond verslappen, waardoor habitueel mondademen, open mondgedrag en afwijkend slikken kan ontstaan. Dit kan leiden tot een afwijkende vorm van het gebit dat incorrect articuleren tot gevolg heeft. Hierbij kunt u denken aan het praten met de tong tussen of tegen de tanden (bijvoorbeeld bij slissen).

2. Open mondgedrag

Normaal gesproken is de mond gesloten, rust de tongpunt tegen het gehemelte achter de boventanden en wordt er door de neus geademd. Wanneer de mond gedurende de dag regelmatig open is in rust (bijvoorbeeld tijdens tv kijken), is er sprake van open mondgedrag. Vaak ligt de tong dan slap onderin de

mond en drukt de tong met een grote kracht tegen de tanden aan, waardoor de tanden naar voren worden geduwd. Daarnaast is er veelal sprake van slappe mondspieren en mondademen. Wanneer dit probleem niet behandeld wordt, is er kans op incorrect articuleren (bijvoorbeeld slissen), een afwijkende groei van de kaak, tanden en kiezen en is er een verhoogde kans op oorproblemen.

3. Habitueel mondademen

Habitueel betekent 'gewoonlijk'. Bij habitueel mondademen is de gewoonte ontstaan om door de mond te ademen terwijl de neus voldoende doorgankelijk is. Gevolgen van habitueel mondademen kunnen zijn een terugkerende infectie in de keel of van de amandelen of zelfs een middenoorontsteking. Daarnaast heeft habitueel mondademen invloed op de groei van de kaak, tanden en kiezen.

4. Afwijkende tongligging in rust

Hierbij is de positie van de tong afwijkend. De tong ligt niet achter de tanden tegen het gehemelte, maar op de mondbodem, tegen of tussen de tanden of te ver achterin de mond. Dit kan de stand van de tanden en kiezen en/of de vorm van de kaak negatief beïnvloeden.

5. Foutieve lipgewoonten

Onder foutieve lipgewoonten wordt liplikken en lipzuigen verstaan. Deze afwijkingen komen veelal voor bij mensen die door de mond ademen. Doordat de lippen droog worden tijdens het mondademen wordt het veelal als 'prettig' ervaren om de lippen te

bevochtigen met de tong. Lipzuigen is meestal een gevolg van liplikken.

6. Afwijkend kauwen

Onder afwijkend kauwen wordt het smakken, het tegelijkertijd aan twee kanten kauwen en het verkeerd afbijten van voedsel verstaan. Dit kan leiden tot een verstoord evenwicht van de spieren in en rond de mond.

7. Nagelbijten

Tijdens het nagelbijten schuift de onderkaak naar voren en ontstaat er te veel spanning in de kaakgewrichten, waardoor pijnklachten en overbelasting van spieren in het mondgebied het gevolg kunnen zijn.

Bovenstaande vormen van afwijkend mondgedrag kunnen leiden tot afwijkend slikken.

8. Afwijkend slikken

Er wordt gesproken van afwijkend slikken wanneer de tong tijdens het slikken tegen de tanden en/of kiezen aan duwt of wanneer de tong tussen de tanden en/of kiezen door komt. Per dag slikt men ongeveer 2000 keer. Wanneer de tong elke keer met een grote kracht tegen of tussen de tanden en/of kiezen komt, zal dit invloed hebben op de vorm van het gebit.

De logopedist

De logopedist is een paramedicus. Logopedisten signaleren, onderzoeken, diagnosticeren en behandelen stoornissen op de volgende gebieden: stem, spraak, taal, gehoor, eten en drinken. Behandeling geschiedt na verwijzing van een huisarts, tandarts, orthodontist en/of specialist. De behandelingen worden vergoed door de ziektekostenverzekeraar.

Om de gevolgen van afwijkend monddrag te beperken, is het belangrijk dat er vroegtijdig behandeld wordt. De logopedische behandeling zal circa tien tot twintig behandelingen in beslag nemen.

Tijdens de therapie kunt u het volgende verwachten:

- een intakegesprek;
- het maken van foto's van de mond en het gebit;
- het doen van metingen;
- het behandelen van het afwijkend monddrag;
- het thuis herhalen van de oefeningen die tijdens de behandeling uitgevoerd worden;
- een controleafspraak.

Deze folder is ontwikkeld door:

M.A. Altink
W.J.J. Tieben
E.E. Witteveen
G.I. van Woerden

Met welwillende medewerking van:

P. Helderop (logopedist)
T. Muns-Wilmink (logopedist)
Drs. B.P.M. Verlinden (tandarts/implantoloog)

Copyright ©

Informatiefolder logopedie

'Afwijkend monddrag'